

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

54-2

BRNO 2013

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 54

Vě umě 3

Číslo 2

Issue 2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttkay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová,
Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Executive Editor, Typography

Alice Del Maschio

Software
Software

Adobe InDesign CS5

Fotografie na obálce
Cover Photography

Kovový závěsek ve tvaru zvířete (viz obr. 5 na str. 136)
Metallic animal figurine pendant (see Fig. 5 on page 136)

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Královopolská 147
612 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design s.r.o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně

Vydáno v Brně roku 2013

Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu recenzovaných neimpaktovaných periodik vydávaných v ČR.

Copyright ©2013 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

und Studentská wurde der Schützengraben aus dem Jahr 1945 entdeckt.

BRNO (K. Ú. ČERNOVICE A K. Ú. SLATINA, OKR. BRNO-MĚSTO)

Mezi ulicemi Ericha Roučky a Švédské valy. Středověk. Sídliště (?). Záchranný výzkum.

Lokalizace: S-JTSK 593847.29:1163548.7,
593717.4:1163676.91, 593592.57:1163471.1,
593776.44:1163273.74, 593833.8:1163324.34,
593717.4:1163437.37.

V červenci až září roku 2012 uskutečnili pracovníci Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i., záchranný archeologický výzkum v Brněnské průmyslové zóně Černovická terasa v souvislosti s rozšířením výrobního areálu firmy Daido Metal Czech (viz oddíly Paleolit, Neolit a Eneolit).

Na povrchu ponechané podorniční vrstvy a na hromadách skryté ornice bylo povrchovým sběrem získáno také několik zlomků keramických nádob ze závěru raného a z průběhu vrcholného středověku. Bližší kontext uvedených nálezů se na předmětné stavbě nepodařilo doložit; pouze v obecné rovině je možné uvažovat o jejich souvislosti se soudobými těžebními a výrobními aktivitami zjištěnými na severním úpatí Švédských valů (Kos 2007).

Michal Přichystal

Literatura

Kos, P. 2007: *Brno-Slatina 2006 - „Černovická terasa“*. CTP C 1. Rkp. nálezové zprávy, č. j. 115/07. Uloženo: Archiv Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Resumé

Brno (Kat. Černovice und Slatina, Bez. Brno-město). Bei der Rettungsgrabung im Raum zwischen den Straßen Ericha Roučky und Švédské valy wurden die mittelalterliche Keramikscherben gefunden.

BRNO (K. Ú. STARÝ LÍSKOVEC, OKR. BRNO-MĚSTO)

Ulice Kroupova. Střední doba hradištní. Sídliště. Záchranný výzkum.

Lokalizace: S-JTSK 601985.74:1163617.31,
601988.21:1163596.31.

V dubnu roku 2012 uskutečnili pracovníci Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i., záchranný archeologický výzkum v západním úseku ulice Kroupova v souvislosti s výstavbou oddílného kanalizačního systému. Lokalita se nachází v nadmořské výšce okolo

232 m, ve spodní části jihozápadního svahu, který klesá z plochého sedla mezi Kamenným vrchem a Červeným kopcem k toku Leskavy. Její přesná poloha je na ZM ČR 1:10 000, list 24-34-04, určena body o souřadnicích 212:48 a 213:46 mm od Z:J s.č.

Při terénních úpravách pro základy nových vozovek a parkovacích stání byly v uvedeném prostoru částečně odkryty 2 sídlištní objekty. V prvním případě se jednalo o charakteristickou zásobní jámu vakovitého průřezu s rovným dnem, na němž ležely ještě zbytky původně uskladněného obilí, ve druhém jde o výrobní objekt složený z menší hliněné pece a předpeční jámy. Oba popsané objekty je možné na základě získaného materiálu datovat do střední doby hradištní, takže se nabízí úvaha, zda nepředstavují další časoprostorový vývoj nedaleké, dříve zkoumané osady ze starší doby hradištní (Čižmářová 1978; 1996).

Ulice Hermannova a Příčky. Novověk. Cihelna. Záchranný výzkum.

Lokalizace: S-JTSK 601619.11:1163702.88,
601620.12:1163706.47, 601573.4:1163699.28,
601570.37:1163710.29.

V průběhu roku 2012 uskutečnili pracovníci Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i., záchranný archeologický výzkum v severním úseku ulice Hermannova a v přiléhajícím východním úseku ulice Příčky v souvislosti s výstavbou oddílného kanalizačního systému. Lokalita se nachází v nadmořské výšce okolo 238 m, ve spodní části jihozápadního svahu, který klesá z plochého sedla mezi Kamenným vrchem a Červeným kopcem k toku Leskavy. Její přesná poloha je na ZM ČR 1:10 000, list 24-34-04 určena krajními body o souřadnicích 250:41, 250:40, 255:40 a 254:42 mm od Z:J s.č.

Liniové výkopy pro nové inženýrské sítě v uvedeném prostoru porušily zavezenou novověkou cihelnu a s ní související 3 cihlářské pece. Tato cihelna je vyznačena ještě na indikační skice Lískovce z roku 1823 (Moravský zemský archiv v Brně, fond D9 Stabilní katastr – indikační skici, sign. MOR132118230).

Michal Přichystal

Literatura

Čižmářová, J. 1978: Předběžná zpráva o záchranném výzkumu v Brně-Starém Lískovci. *Přehled výzkumů* 1976, 122–123.

Čižmářová, J. 1996: Sídliště ze starší doby hradištní v Brně-Starém Lískovci. *Pravěk NŘ* 1994/4, 271–288.

Resumé

Brno (Kat. Starý Lískovec, Bez. Brno-město). Bei der Rettungsgrabung in der Kroupova-Straße wurden eine Vorratsgrube und eine Produktionsgrube mit einem Ofen aus der Mittelburgwallzeit entdeckt.

Brno (Kat. Starý Lískovec, Bez. Brno-město). Bei der Rettungsgrabung in den Hermannova- und Příčky-Straßen wurde eine neuzeitliche Ziegelei mit drei Ziegelöfen entdeckt.

BRNO (K. Ú. ŠTÝŘICE, OKR. BRNO-MĚSTO)

Ulice Heršpická. Pražský typ, starohradištní období. Sídliště. Záchranný výzkum.

Při výstavbě komplexu víceúčelových budov H-park Heršpická se podařilo odhalit část raně středověkého sídliště situovaného na pravém břehu Svratky, na sprašové návěži v bezprostředním kontaktu s říční nivou. Výsledek má charakter drobného vzorku, neboť v celé ploše stavby o rozsahu cca 1,5 ha byla na úroveň archeologických terénů snížena pouze plocha vsakovací jámy o rozsahu 400 m². Zde bylo zachyceno 14 sídlištních objektů; lépe datovatelné soubory ze tří jam náleží spolehlivě nejstaršímu slovanskému horizontu pražského typu, v případě dalších dvou objektů lze uvažovat i o mladším stáří (staro- či středohradištní období?). Téměř ve všech případech se jedná o zásobní jámy, fragment konstrukce nadzemní sloupové stavby je nedatovatelný. Vzhledem k technologii stavby a výraznému navýšení terénu skládkou z 20. století je zřejmé, že pod budovami zůstávají zakonzervovány archeologické terény blíže nezjistitelného plošného rozsahu.

David Parma

Resumé

Brno (Kat. Štýřice, Bez. Brno-město), Heršpická-Straße. Prager Typus, ältere Burgwallzeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

BRUMOV-BYLNICE (K. Ú. BRUMOV, OKR. ZLÍN)

Náměstí Hildy Synkové. Novověk (16.–19. století). Novověká zástavba. Záchranný výzkum.

Záchranný archeologický výzkum probíhal při regeneraci náměstí v Brumově. Předmětnou plochu lze vymezit na mapě ZM ČR 1:10 000, list 25-43-16, koordináty 175/360, 174/349, 167/349 a 169/361 od Z/J s. č. Skrytá plocha a většina výkopů (veřejné osvětlení, drenáže, apod.) nedosahovala dostatečné hloubky; zásadní pro poznání stratigrafie návozu na náměstí byl proto profil začištěný ve více než 2 m hlubokém výkopu pro přeložku kanalizace. Z dokumentace vyplývá, že podklad náměstí tvoří 1 m a více silná vrstva navážkových kontextů ne starších než z novověkého období (od 16. století). Dále zde bylo zachyceno poměrně masivní kamenné zdivo zřejmě staršího datování, které dokládá skutečnost, že se v prostoru náměstí nacházela zástavba. Poloha zdiva v rámci náměstí odpovídá umístění budovy dnes již zbouraného hostince, který je zachycen jak na indikační skice, tak i na dobových fotografiích z 2. poloviny 19. století a počátku 20. století. Je ale také možné, že se může jednat o zbytky zdiva náležejícího k jedné ze staveb stojících v prostoru ještě neexistujícího náměstí, které zachycuje

I. vojenské mapování v druhé polovině 18. století (zde je však nutné počítat s nepřesnostmi týkajícími se polohy objektů, které je pro výše uvedené mapování typické). Vzhledem k tomu, že je zdivo zapuštěno do novověkých kontextů, je možné považovat budovy zachycené na mapě za mladší nežli středověké. Podmínky výzkumu při stavební činnosti bohužel neumožnily plošný odkryv ve větších hloubkách, kde by bylo možné zachytit a lépe poznat novověkou zástavbu před vznikem brumovského náměstí.

Ivan Čižmář

Resumé

Brumov-Bylnice (Kat. Brumov, Bez. Zlín), náměstí Hildy Synkové (Platz). Neuzeit (16.–19. Jahrhundert). Stadt. Rettungsgrabung.

BRUMOVICE (K. Ú. BRUMOVICE U OPAVY, OKR. OPAVA)

Extravilán. Středověk. Sídliště. Záchranný výzkum.

V rámci probíhajícího dohledu na stavbě cyklistické trasy č. 55 z Krnova do Velkých Hoštic byly dne 28. 6. 2011 na katastru Brumovic zjištěny při skrývce ornice archeologické zahloubené objekty. Úsek trasy s nálezy se nachází severně od obce Skrochovice podél silnice č. 57. Na ZM 1:10 000 list, 15-32-02, je zkoumaná poloha vyznačena body o souřadnicích 263 : 105, 267 : 90 mm od západní : jižní sekční čáry.

Lokalita se nachází na úpatí „Benišovského kopce“ v nadmořské výšce 284,00–285,47 m. Plocha výzkumu je vzdálena cca 150 m západním směrem od pravého břehu řeky Opavy a podloží zde tvoří glejové nivní půdy a hlinité spraše.

Úsek trasy s nálezy o rozměrech 3,5 x 80 m byl ručně začištěn a na části plochy byly identifikovány zahloubené objekty. Zbylou část plochy překrývala mocná kulturní vrstva. Plocha byla v tomto prostoru rozdělena do sektorů, ve kterých byla kulturní vrstva odebrána po mechanických vrstvách až na podloží. Na jeho povrchu pak bylo zachyceno celkem 17 zahloubených objektů. Jednalo se o 3 zásobní jámy, 8 běžných sídlištních jam, 2 hliníky a 4 sloupové jámy. Na základě předběžného rozboru keramického materiálu můžeme 1 zásobní jámu, 2 hliníky a 2 sídlištní objekty zařadit na přelom 12. a 13. století a do prvních desetiletí 13. století. Jedna sídlištní jáma obsahovala materiál z průběhu 2. poloviny 13. až přelomu 13. a 14. století.

Kromě středověkých objektů byly na lokalitě prozkoumány 3 objekty kultury s nálevkovitými poháry a 2 rámcově pravěké objekty (viz oddíl Eneolit). Ze 6 jam nebyl získán žádný datovatelný materiál.

Jindřich Hlas